

MECMUA-İ EDEBİYYE DERGİSİ'NİN ÖZELLİKLERİ

Ayşe YILMAZ*

ÖZET

Bu yazıda, "Mecmua-i Edebiyye" adlı derginin incelemesi yapılmıştır. Bu incelemede derginin çıkış tarihi, şekil özellikleri, üzerinde daha önce çalışma yapılmış diğer koleksiyonu hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca dergide yer alan yazıların tasnifi yapılmış, bu yazılar hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Şiirler kendi aralarında tasnif edilmiş ve örneklendirilmiştir. Dergide Fransız edebiyatından tercümeleler de yer almaktadır. Bu çalışmada bu tercümeleler hakkında da bilgi verilmiştir. Yazının sonunda da araştırmacıların istifade edebilmeleri için yazının sonuna derginin fihristi ilâve edilmiştir.

Anahtar kelimeler:

Mecmualar, inceleme, tercüme, şiir, fihrist.

Bu yazıda *Mecmua-i Edebiyye* adlı derginin incelemesi yapılmıştır. Dergi, 8 Safer 1317 (16 Haziran 1899) ve 6 Cemâziyelevvel 1318 (1 Eylül 1900) tarihleri arasında İstanbul'da yayımlanmıştır. Derginin 25 Ekim 1900 – 2 Ekim 1902 tarihleri arasında çıkan 85 sayılı bir koleksiyonu daha vardır. Bu koleksiyon üzerinde daha önce tahlil çalışması yapılmıştır.¹ Kataloqlarda yapılan incelemelerde *Mecmua-i Edebiyye* adında başka bir dergiye rastlanmamıştır.

Mecmua-i Edebiyye'nin diğer koleksiyonu hakkında inceleme yapılırken bu çalışmaya esas olan koleksiyon dikkate alınmamıştır. Bu çalışmada, 85 sayılı *Mecmua-i Edebiyye*'den önce yayımlanan 56 sayılı koleksiyonun tahlili yapılmış, böylece iki dergi arasındaki benzerlik ve farkları daha iyi tespit etme imkânı doğmuştur. Bu çalışmayı yaparken derginin Milli Kü-

* Marmara Ün. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Dr. Öğrencisi / yilmazayse@hotmail.com

¹ Derya Yurdun, *Mecmua-i Edebiyye İnceleme, Tahlilî Fihrist, Seçme Metinler*, Erzurum 1999.

tüphanede deki koleksiyonundan yararlandık. Ancak derginin bu koleksiyonunda 14 sayılı bir eksiklik vardır.² Hasan Duman Kataloğu'na göre, derginin bu koleksiyonu Milli Kütüphane dışında bir de Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Ancak bu kütüphane uzun zamandır kapalı olduğu için burada yer alan koleksiyonu görme imkânımız olmadı.

İncelememizin konusunu teşkil eden koleksiyon, bir yıl, üç ay süreyle yayın hayatına devam etmiştir. *Mecmua-i Edebiyye*, adından da anlaşılacağı gibi edebiyat ağırlıklı bir dergidir. Dergide, yayımlandığı devrin de karakterine uygun olarak, şiir, hikâye, tenkit, makale, seyahat gibi edebî türlerin yanında fennî yazılara da yer verilmiştir. Ancak son sayıya kadar derginin edebiyat ve şiir ağırlıklı karakterinde bir değişiklik olmamıştır.

Mecmua-i Edebiyye'nin 1900-1902 yılları arasında çıkan koleksiyonu hakkında, Dergâh Yayınları'nın *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*'nde "*Mecmua-i Edebiyye*" maddesi vardır.³ Bu maddede derginin yazar kadrosundan ve yayımlanan şiirlerin karakterinden bahsedilir. İki koleksiyon da Mehmet Ekrem tarafından çıkarılmıştır. Ahmet Cemil, İsak Fererâ, Mustafa Kemal gibi yazarlar her iki dergide de yazı yazmışlardır.

Mehmet Kaplan'ın Millî Kültür dergisinde yazdığı "*Mecmua-i Edebiyye*" başlıklı yazı da yukarıda bahsettiğimiz 85 sayılı koleksiyon hakkındadır. Kaplan bu yazısında, bir yazarın devri ve nesli ile olan münasebetini incelemek için aynı devirde yazılan diğer eserleri de bilmenin gerekli olduğunu, bunun için de dergilerin incelenmesi gerektiğini söyler. Dergideki şiir ve yazılar hakkında örnekler vererek açıklamalar yapan Kaplan, yazarlar üzerinde dururken, dergide şiirleri yayımlanan Ahmet Hâşim, Süleyman Nazif ve Ömer Seyfettin dışındaki isimlerin edebiyat tarihine geçmeden unutulduklarını belirtir.⁴

Mecmua-i Edebiyye'nin başlık klişesinin sağ tarafında "Edebiyat, fûnûn ve maârif ve mütâyebât-ı edebiyeye ve şûn-ı maarif ve terakkiden bahs eder. Tenvîr-i efkâra hizmet eyler"⁵ ifadeleriyle derginin içeriği ve amacı belirtilmiştir. Derginin ilk sayısında yer alan "*İfâde-i Mahsûsa*" adlı yazıda, padişahın emir ve ferman buyurmasıyla derginin bu isimde çıktığı

² Derginin eksik sayıları için fihriste bakınız.

³ *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, "*Mecmua-i Edebiyye*", C. 6, Dergâh Yayınları.

⁴ Mehmet Kaplan, "*Mecmua-i Edebiyye*", *Millî Kültür*, Şubat 1982.

⁵ Edebiyat, fenler, eğitim, edebî güzellikler, terakkî ve eğitim olaylarından bahseder. Fikirlerin aydınlatılmasına hizmet eder.

belirtilmiş ve dergi, padişaha dua edilerek okuyucuya takdim edilmiştir. Yazının devamında çok söze hacet olmadığı belirtilerek derginin belli başlı vazifesinin “tehzîb-i ahlâk, tenvîr-i efkâr ve tevsî-i mâlûmât-ı ümmet”⁶ olduğu ifade edilmiştir.

Mecmua-i Edebiyye'nin başlık klişesinin altında “Şimdilik Cuma günleri neşr olunur.” şeklinde bir ifade yer almaktadır. Bu ifade üç sayı devam etmiş 3. sayının sonundaki İhtâr-ı Mahsûs'da derginin bundan sonra Perşembe günleri neşr olunacağı bildirilmiştir. Dördüncü sayıdan itibaren de ifade, “Şimdilik Perşembe günleri neşr olunur.” şeklinde değişmiş ve son sayıya kadar da böyle devam etmiştir. Dergide iki defa bir haftalık, bir defa da iki haftalık gecikme olmuştur. Bunların dışında dergi haftalık olarak düzenli yayımlanmıştır.

Derginin imtiyâz sâhibi Mehmed Ekrem'dir. “Dersaadet ve vilâyât-ı şâhâne⁷ için bir senelik abonesi yirmi beş kuruştur. Abone ücreti yerine posta pulu kabul edilir.” Merkezi, Bâb-ı Âli Caddesi'nde Attar Yorgaki Efendinin dükkânıdır. İstanbul için nüshası 10 para iken vilâyât-ı şâhâne için 20 paradır. Umûr-ı idâre ve tahrîriyyesine⁸ Selanikli Tevfik Efendi nezaret eder.

Derginin başlık klişesinin üstünde hicrî, rumî ve milâdî tarihler yer alır. Bütün sayıları büyük boyda ve dört sayfa çıkmıştır. Her sayfada dört sütun yer alır. Dergide fotoğraf yoktur; ancak üç sayıda kalemle çizilmiş küçük bir manzara resmi vardır. Bunun dışındaki sayılarda resme de rastlanmaz.

Derginin ilk sayısından itibaren “Musâhabe” başlığı altında çeşitli yazılar yer alır. Musâhabeler imzasızdır, büyük çoğunluğu edebî meseleler üzerine kaleme alınmıştır ve ilk sayfada yer alır. Edebiyatın yanı sıra tiyatro, tarih, astronomi, seyahat gibi çeşitli konularda musâhabeler de derginin sayfalarında yerini bulur.

Bu yazılarda yenileşme hareketlerinin edebiyatımıza tesiri üzerinde durulur. Derginin birinci sayısında yer alan musâhabe, “Nazımda Temâyülât-ı Müteceddidâne” başlığını taşır. Bu yazıda İsmail Safâ'nın “belki” ve “eski” kelimelerini kafiyelendirerek yeni bir kafiye tarzı oluşturduğu söylenir. Bu kafiye tarzının tartışmalara yol açtığı ifade edilir.

⁶ Ahlâkın yüceltilmesi, fikirlerin aydınlatılması ve ümmetin bilgilerinin arttırılması.

⁷ İstanbul ve imparatorluğun diğer vilâyetleri için.

⁸ idâre ve yazı işleri.

İkinci musâhabede, Hüseyin Câhid'in de bu tarz kafiyei savunduğu ifade edilir. *Mecmua-i Edebiyye* ise bu konuda orta yolu tercih eder. Kulak kafiyesine karşı gösterilen tepkiler dergide yer alır. Bu da, Servet-i Fünûn'un bir edebî mektep hâline gelmesinde önemli rol oynayan kafiye meselesine o dönemde gösterilen olumlu ve olumsuz tepkilerin bir kanıtıdır. Dergide "Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti" başlıklı bir tarihî makale serisi yayımlanmaktadır. Bu makaleler, derginin 2. sayısında başlar, 27. sayısında sona erer. Makalelerde, Osmanlı'nın ümmet anlayışından farklı olarak "Türk" ırkının yüceltildiği görülmektedir. Makale serisinin ilkinde, Türk kavminin Osmanlı Devleti'nden evvel de muntazam hükûmetler kurduğu ifade edilir. Makalede Türk kelimesinin kökeni ve Türk ırkının nereden geldiği meselesinden yola çıkılarak, ezmine-i kadîmeden o döneme kadar geçen zaman içinde Türklerin tarihî macerası anlatılır. Bu makalelerde, İslâmiyet'ten önceki Türk tarihine karşı duyulan tecessüs dikkat çekmektedir. Yazılarda "Türk tarihi Osmanlı'dan ibaret değil" mesajı verilmektedir. Makaleler imzasızdır.

Dergideki bir diğer seri yazı, "Tarih-i Edebiyat-ı Milele Bir Nazar" başlığını taşımaktadır. Bu seri makalelerde, Omiros'tan⁹ itibaren Yunan-ı Kadîm edebiyatının tarihî süreci anlatılır, önemli şahısların isimleri ve eserlerinden bahsedilir. Bu makale serisi 9. sayıya kadar devam eder. 15. sayıdan itibaren "Edebiyat-ı Milele Bir Nazar" başlığı altında Lâtin edebiyatı tarihi anlatılır. Şair ve yazarların isimleri ve eserlerinin listesi verilir. Yazılar imzasızdır.

Derginin 4. sayısından itibaren "İcmâl-i Edebî" başlığı altında bir yazı dizisi başlar. İlk yazıda yazar, "İcmâl-i Edebî"nin amacının, o hafta çıkmış olan gazete ve dergilerdeki dikkati çeken edebî eserleri okuyucuya tanıtmak olduğunu söyler. Bu yazılarda yeni çıkan eserlerden de bahsedilir. Bu eserlerden alıntılar yapılır. Alınan eserin tenkidi yapılır. İcmâl-i Edebîler o dönemin dergilerini tanımamız açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Zira bu yazılarda sık sık "Servet-i Fünûn refikimiz", "Refik-i muhteremimiz Tercümân-ı Hakikat Gazetesi", "Musavver Terakkî Risâlesi", "Musavver Fenn ü Edeb Risâlesi günden güne intizâm-ı mûndericâta ihtimâm ediyor, sahîfelerinde ciddî mübâhesât-ı fenniyye ve edebiyeye tesâdüf olunuyor." gibi ifadelerle, dönemin gazete ve dergile-

⁹ Yabancı özel adların yazılışında, isimlerin yabancı özel imlâsı değil, Osmanlıca okunuşları esas alınmıştır.

rinde yayımlanan şiir ve yazılardan bahsedilmekte, zaman zaman da dergi ve gazeteler hakkında yorumlar yapılmaktadır.

Derginin 15. ve 18. sayılarında “Mukayese-i Eş’âr” başlığını taşıyan iki yazı yayımlanır. Bunlardan ilki, Bâkî’nin “Sıfat-ı Bahâr” şiiri ile İsmail Safâ’nın “Neşve-i Bahâr” şiirlerinin mukayesesidir. Bu yazı, yenilikçi bir şair ile bir Divan şairini mukayese açısından önemlidir. “Mecmua” başlığı altında yapılan değerlendirmede her iki şiirin de devirleri içinde değerlendirildiğinde güzel ve kıymetli oldukları ve kendilerine mahsus bir değerleri olduğu ifade edilir. Bu değerlendirme, mecmuanın bu konuda da orta yolu benimsediğini göstermesi bakımından dikkate değerdir. Diğer yazıda ise Kâzım Paşanın bir gazeli ile şair Ali’nin onu takliden yazdığı bir gazel mukayese edilir.

Mecmua-i Edebiyye 1899-1900 yıllarında çıktığı için tarih bakımından büyük bir önemi haizdir. 1899’dan 1900’a, yani yeni bir yüzyıla geçilmektedir. Bununla ilgili olarak dergide bir kaç yazı vardır. İlki bir haber şeklindedir. İlk salnâmenin 1500 milâdî yılında yayınlanışından bu yana dört yüz sene geçtiği söylenmektedir.

Musâhabelerden birinde Ebuzyâ Tefkî’nin “Sene-i Şemsiyye Hesâbıyla Saltanat-ı Osmâniyye’nin 600. Senesi” başlıklı yazısından bahsedilmektedir. Ebuzyâ Tefkî bu yazısında 1900 yılının, sene-i şemsiyye hesâbıyla, Osmanlı Devletinin altı yüzüncü yılı olduğunu ifade etmektedir. Musâhabe yazarı, bu vesileyle Münif Paşanın “Destân-ı Âl-i Osman” isimli şiirini iktibas eder. Bu yazıda ayrıca Sultan II. Abdülhamid’in saltanatının 25. sene-i devriyyesi olduğu da ifade edildikten sonra, bu iki önemli hadiseyi anlatmak için kasideler ve destanlar yazılmasını teklif eder. *Mecmua-i Edebiyye*’nin sayfalarının da böyle eserlere açık olduğunu ifade eder. Bu musâhabe mecmuânın, dönemin padişahı ile münasebetini göstermesi bakımından da dikkate değerdir.

Dergide “Yevm-i Cülûs-ı Hazret-i Hâmid Han”, “Arz-ı Tebrik ü Ubûdiyyet”, “Rûz-ı Cülûs-ı Meyâmin-me’nûs-ı Hazret-i Pâdişâhî”, “Padişahım Çok Yaşa” gibi cülûs yıldönümü ve bayramlar münasebetiyle yazılmış padişahı övücü şiir ve yazılara rastlanmaktadır. Bu yazılar derginin ilk sayfasında yer almaktadır. Dilleri dergideki diğer yazılara göre oldukça ağırdır. Bu yazılar derginin 12, 18 ve 56. sayılarındadır.

Derginin ilk sayısında, dergiye gönderilen veya başka dergilerde yayımlanan şiirlerin en güzellerinin seçilerek “Güldeste-i Eş’âr” başlığı altında yayımlanacakları bildirilmektedir. Mecmuanın kendisine mahsus

şiiir kısmında ise okuyucuların gönderdikleri şiiirler yayımlanacaktır. Bu kısmında şiiir yanında mensure ve nesirler de yer alır. Bu tür eserler “Mecmua” başlığı altında tenkit edilir. Yine birinci sayının sonunda, “İhtar” başlıklı, okuyucuya hitaben yazılmış yazıda, derginin eski ve yeni tarz her türlü şiiire açık olduğu bildirilmekte, şiiirlerin ne şekilde gönderilecekleri anlatılmaktadır. Bu ifade, *Mecmua-i Edebiyye*’nin eski ve yeni şiiir konusundaki politikasını göstermektedir.

6. sayıdaki İhtâr-ı Mahsûs’ta “Gönderilen eserler birbirini takip eden iki sayıda da yayımlanmazsa Maarif Nezareti celîlesince eserin neşrine izin verilmemiştir.” denilmektedir. Bu ifade, yönetimin sansür politikasının, dönemin basını üzerindeki etkisini göstermesi bakımından önemlidir. 6. sayıdan itibaren bu ihtar hemen her sayıda görülmektedir.

Mecmua-i Edebiyye’de eski ve yeni tarzda pek çok şiiir yayımlanmıştır. Güldeste-i Eş’âr başlığı altındaki şiiirlerin bir kısmı başta Servet-i Fünûn olmak üzere dönemin gazete ve dergilerinden seçilerek yayımlanmış, bir kısmı da gelenler arasından seçilmiştir. Dergideki şiiirleri üç grupta toplamak mümkündür:

1- Servet-i Fünûn tarzı şiiirler: Bu şiiirler vezin, cümle yapısı, dil, kâfiye gibi hususiyetler bakımından Servet-i Fünûncuları hatırlatır. Y. Nidâî’nin Rûh-ı Me’yûs (N: 13, s: 3) adlı şiiiri, tipik Servet-i Fünûn özellikleri taşımaktadır:

“Sabahleyin... derenin gölgeli kenarında,
Ufak, sarı, bakışında neşât-perver bir
Gülüş... yüzünde garâm müncelî ufak bir kız
Oturmuş ağlayacak çünkü pek hazin bakıyor
...
Zavallı pek mütevahhiş ve mürtemiz...kalkıp
Bir ıztırâb-ı elemle ... niçin bu nâlende
Bakardı semt-i semâya... bunu, bu mazlûmu
Sürüşlarla periler görürdü ya... elbet
Diyordu
-gelmedi zannım o beni sevmeyecek.
Neden niçin bu kadar kaldı? Ağlayım çünkü:
Hayatı, nahfi, pek çok sevimli rûh kadar
Güzel zehirle bitirdi...

Y. Nidâî'nin Lerzîş-i Garâm adlı mensuresi de Servet-i Fünûn tarzına iyi bir örnektir:

“...Evet o genç: perestîde-i hayatımdan sekiz sene oluyor ayrı, bir hayat-ı elîm içinde...Velvele-i ömürle şikeste-garâm yaşar, dururdu uzak bir *siyah dünyada* bir i'ticâl ile.. mektubunu hemen açmak için.. diyordu...”

“Siyah dünyâ” terkibi Servet-i Fünûn tarzındadır. Terkip için “mecmua” başlığı altında şöyle bir uyarıda bulunuluyor: “Top atanlar duymasın, sizi de dekadanlıkla ithâm ederler.”. Bu uyarı, dönemin hususiyetini göstermesi bakımından dikkate değerdir.

Suud Safvetî imzasını taşıyan “Kardeşim” başlıklı şiir Tevfik Fikret'in Âveng-i Tesâvir'lerini hatırlatır:

“Orta boy, az sarışın çehre, kararmış eller
Kaşları belli, belirsiz, nazarı hüzn-âver
Gözlere dikkat edilse görünür nûr-ı zekâ
O zekâ kim onu bâd-ı hased etmez etfâ...”

Dergide yayımlanan Neşve-i Seyyâl adlı şiirde geçen “vulû'lar” kelimesine “Mecmua”, “Vulû'lar kelimesini siz de daha önce işitmemişsinizdir” diyerek küçük bir uyarıda bulunur.

2 - Eski tarz şiirler: *Mecmua-i Edebiyye*'de, derginin yayın politikasına da uygun olarak, yeni tarz şiirler yanında eski tarz şiirler de geniş bir yer tutmaktadır. Gazel, kıta, şarkı gibi pek çok türde yazılmış bu şiirlere, İbnü'l-Celâl'in Gazel adlı şiirinden şu beyitleri örnek olarak verebiliriz:

“Kûyuna yüz sürerim beyt-i Hüdâ niyyetine
Âşıkım çehresine nûr-ı Hüdâ niyyetine
Severim gamzesini gamzede-i sevdâyım
Cevrine katlanırım ahde vefâ niyyetine...”

Bu tarz şiirlerde aşk, sevgili, şarap gibi temalar yoğun olarak kullanılmıştır.

3 - Muallim Nâci tarzı şiirler: Bu tarz şiirlerde eski, bir taraflıyla devam ettirilirken, şekil ve muhtevaya yönelik bazı değişiklikler yapılır. Mecmuada bu şiirler de belli bir yekûn tutar. Bunlara örnek olarak Suud Safvetî'nin “Reşk-âver-i Iyd Her Zamanım” şiiri verilebilir:

“Destimde piyâle-i münevver
Gönlümde safâ temevvüc eyler

Meyhâneye döndü âşiyânım
 Müstağrak-ı iltifât-ı yârim
 Müstağnî-i zevk-i nev-bahârım
 Reşk-âver-i iyd her zamânım”

Dergideki şiirlerin dilleri, devrine göre normaldir. Ancak tamamen tamlamalardan arınmış sade bir dil de kullanılmaz. Dil, Servet-i Fünûn’un da etkisiyle biraz değişmiştir; ancak anlaşılmayacak derecede de ağırlaşmamıştır. Eski tarz şiirlerde, sade sayılabilecek bir dil kullanılır. Aşk, sevgili, tabiat gibi temalar şiir ve mensurelerde yoğun olarak kullanılmıştır. Servet-i Fünûn tarzı şiir ve mensurelerde yoğun bir santimentalizm kendini hissettirmektedir. Aşka bağlı olarak ayrılık, hüznün duygusu, ölüm gibi temalar da işlenmiştir. Ayrıca öğretici nitelikte şiirler de dergide görülmektedir.

Mehmet Kaplan *Mecmua-i Edebiyye*’nin 85 sayılık diğer koleksiyonundaki şiirleri şu şekilde tasnif etmiştir:

- 1-Nâci tarzında eskiyi hatırlatan şiirler.
- 2-Servet-i Fünûn tarzında şiirler.
- 3-Sade Türkçe köy şiiri
- 4-Mensur şiirler (mensureler)

Bu tasnife göre *Mecmua-i Edebiyye*’nin iki koleksiyonunun şiirler bakımından benzerlik arzettiği söylenebilir. Ancak Kaplan’ın tasnifinde yer alan “sade Türkçe köy şiiri” bizim çalıştığımız koleksiyonda yer almamaktadır. Bunu derginin yayımlandığı tarihle açıklamak mümkündür.

Derginin 35. sayısı edebiyat tarihi açısından önemlidir. Tevfik Fikret’in Rübâb-ı Şikeste adlı şiir kitabı yayımlanmıştır. Dergi, bu edebî hadiseye önemli yer ayırır. Rübâb’ın, Fikret’in divanı olduğu görüşünden yola çıkılarak eski tarz divanlarla mukayese yapılır ve Fikret’in şiir kitabından övgüyle bahsedilir. Kitaptan dört şiir iktibas edilir.

Mecmua-i Edebiyye’de Doğu ve Batı edebiyatından yapılan tercümelemler de yer almaktadır. “Edebiyat-ı Arabiyye ve Fârisiyye Numûneleri” adı altında Arap ve Fars edebiyatından yapılan çevirilerin yanında, “Kasîde-i Ferîde-i Mevlânâ Câmî” başlığı altında Câmî’den de çeviriler yapılmıştır. Bu çeviriler imzasızdır. Bunlardan başka, Alphonse Daudet, Armand Silvestr, Lamartine, Mösyö George Bruno, Sully Prudhom, Charles Baudelaire, Teophil Gautier gibi pek çok Batılı şairden yapılan çeviriler de dergide yer alır.

Ali İhsan Kolcu'nun *Tercüme Şiirler Antolojisi* adlı kitabında, 1899 ve 1900 tarihlerinde yapılan tercüme şiirlerin listesi tarandığında, *Mecmua-i Edebiyye*'de çevirisi yapılmış şiirlerin isimlerini göremedik. Bu durumda çalışmamız, adı geçen listeye dört şiir daha ilâve etmiş olmaktadır.¹⁰ Ayrıca aynı yazarın *Alphonse De Lamartine Tercüme ve Tesiri* adlı kitabındaki listede, *Mecmua-i Edebiyye*'de Lamartine'den çevrilen "Son Bahar" adlı şiire de rastlanmamıştır. Çalışmamız, 19. yüzyılda yapılan Lamartine şiirleri çevirilerine de bir şiir ilâve etmektedir. Kitabın "taranan periyodikler" listesine baktığımızda "*Mecmua-i Edebiyye*" tarananlar arasındadır. Ancak büyük bir ihtimalle yazar, "*Mecmua-i Edebiyye*"nin 85 sayılı koleksiyonunu görmüş ve taramış; ancak bizim üzerinde çalıştığımız koleksiyondan haberdar olmamıştır.

Dergide "Sahâif-i Şuarâ-yı Sâlife" başlığı altında Divan şairlerini anlatan seri yazılar vardır. Bu yazılar, Bağdatlı Rûhî, Vâsıf-ı Enderûnî ve Nazîm hakkındadır. Nazîm hakkındaki yazı, üç sayı devam eder. Yazıların, Divan edebiyatı tarihine olan katkıları yanında, hususî bir tarafları da üslûplarındır. Mehmed Muhlis tarafından kaleme alınan bu yazılarda, adı geçen şairler şiirsel bir dille, hatta bizzat şairin şiirleriyle süslenerek anlatılır. Orijinal olması bakımından Mehmet Muhlis'in Bağdatlı Rûhî'yi anlatan şu satırlarını örnek olarak verebiliriz:

"Ya ölüm! Nûr-ı mâsûmiyetle tâbân olan yüzlere reng-i mâtemini saçan bu sadme, kilik-i Bağdâdî'nin;

Garîb vâkıadan bu aceb ne hâlettir
Şikeste dillere derd ü gam u musîbettir.
Ne hâme şerhi tahrîr, ne dîl-i takrîr
Bir özge vâkıadır bu bir özge hâlettir

mahsûlüyle göz önünde tecessüm ediyor, ediyor da işte o zaman;

Aman ne çâre ki hükm-i İlâhî yerin bulur
Kan ağlamak müfid değil olacak olur!

tesellî-âmiz, hikmet-engîz beyti bizi o deryâ-yı melâlden tahlîse çalışıyor
ne büyük iktidâr!..."

vâ

¹⁰ Lamartine, *Son Bahar*, N: 14, S: 1, 14 Eylül 1899; Théophil Gautier, *Menbâ*, N: 16, S: 1, 20 Eylül 1899; Charles Baudelaire, *İvilâ*, N: 18, S: 1, 12 Teşrinievvel 1899; George Bruno, *Bulutlar*, N: 19, S: 1, 26 Teşrinievvel 1899.

Mecmua-i Edebiyye, haber yönünden oldukça zengin bir dergidir. Mütenevvia, Seyahat, Şuûnât-ı Edebiyye ve Fenniyye, Şundan Bundan, Haberler, Havâdis-i Edebiyye ve Fenniyye gibi başlıklar altında, dünyanın çeşitli yerlerinden son derece ilginç haberlere yer verilir. Bu haberlerin konusunu, çoğunlukla, dünyanın her hangi bir yerinde yapılan bir icat oluşturmaktadır. İcatların yanında akla gelebilecek en ilginç olaylar, bu başlıklar altında okuyucuya sunulur. Bunların yanında “Şuûnât-ı Edebiyye ve Fenniyye”lerde dünyaca tanınmış yazarların hastalık veya ölüm haberleri, kısa biyografileri verilir, yeni çıkan edebî veya fennî kitaplardan bahsedilir. Dergi, haberler bakımından ayrı bir incelemeye tâbi tutulacak kadar zengindir. Haberler üzerinde sosyolojik bir araştırma yapılsa dönemle ilgili çok ilginç neticelere ulaşılabilir. İstifade etmek isteyenler için, fihristte haberlerin başlıkları verilmiştir.

Dergide edebiyat ve tarihin yanı sıra fennî makalelere de yer verilmiştir. Ancak bunların sayısı fazla değildir. *Mecmua-i Edebiyye* edebiyat ağırlıklı bir mecmuadır. Bu hususiyetini bütün sayılarda muhafaza etmiştir.

Derginin son sayfasının en son sütununda, zaman zaman “Şundan Bundan” başlığı altında fıkralara da yer verilir. Bazen de bu sütunda bir reklâm yer alır. Ancak dergideki reklâm sayısı oldukça sınırlıdır.

Mecmua-i Edebiyye'nin yayını 56. sayıda sona erer. Derginin bu sayısında bu konuyla ilgili herhangi bir yazı, ya da ibareye rastlanmaz. Ancak bir sonraki koleksiyonun çıkış tarihi 25 Ekim 1900 olduğuna göre, mecmua yayınına bir ay süreyle ara vermiş, daha sonra şeklinde ve içeriğinde değişiklikler yapılmak suretiyle yeniden yayımlanmaya başlanmıştır. 85 sayılı koleksiyonun ilk sayısında yer alan “İfâde-i Mahsûsa”da “*Mecmua-i Edebiyye* bu günden itibaren gerek heyet-i tahrîriyyesini ve gerek umûr-ı idâresini müceddiden tensîk ve ta'dîl ederek matbuat âlemine hatve-zen oluyor” denilerek bu değişiklikler ifade edilmiştir.

MECMUA-İ EDEBİYYE DERGİSİ'NİN FİHRİSTİ

N: 1, 8 Safer 1317/ 4 Haziran 1315/ 16 Haziran 1899

“İfâde-i Mahsûsa”	1
“Musâhabe”	1
“Tabîyyât; Sath-ı Arzın Derece-i Harâreti, Denizlerde Derece-i Harâret, Harâret-i Şemsiyyenin Tahmin-i Mikdarı”	2
“Seyahat”	2-3
“Mütenevvia; Güğercin Postalarında Yeni Bir Terakkî, Büyük Bir Balon Seyahati, Telsiz Telgraf İsti'mâlinde Terakki, Bin Kilo Sıkletinde Üç Kişi”	3
“Şuûnât-ı Edebiyye”	3-4
“Tuhaf Muhâvereler; Muallim İle Şâkird Arasında, Fakir İle Ayyaş Arasında”	4
Mehmed Celâl, “Güldeste-i Eş'âr”	4
“İhtâr”	4

N: 2, 15 Safer 1315/ 11 Haziran 1315/ 23 Haziran 1399

“Musâhabe”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1-2
“Şiir; Barbaros Hayrettin Paşanın Hayâtı”	2
“Ekâlîm-i Muhtelifede İnsanların Yaşamaları”	2-3
“Mütenevvia; Fransa Dârülfünûnlarında Talebe ve Talebâtın Miktarı, En Büyük Karınca Alayı; Bihâr-ı Muhîta Müzesi”	3-4
“Güldeste-i Eşâr; Çirkin Kız”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 3, 22 Safer 1315/ 18 Haziran 1315/ 30 Haziran 1899

“Musâhabe; Sanat-ı Şiir ve Edeb”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1-2
“Güldeste-i Eşâr; Bir Vedâa Dâir; Boğaziçi”	2

“Şuûn-ı Edebiyye; Rusyalı Şair-i Şehîr Puşkin”	2-3
“Mütenevvia; Bir Balon Kazası, Şekl-i Küre-i Zemîn, En Büyük Kaz Pazarı”	3
“Edebiyat-ı Arabiyye Numûneleri”	3
“Âsâr-ı Vâride; Rûh-ı Me’yûs (Y.N.) ¹¹ , Şarkı (Leskovikli Ayın Nuri) ¹² , Gazel (Tâhirü'l Mevlevî), Kûy-ı Cânâna Girerken (İbnürrâşid: Emin Fikri)	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 4, 28 Safer 1317/ 24 Haziran 1315/ 6 Temmuz 1899

“İcmâl-i Edebî”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1-2
“Yunan-ı Kadîm Edebiyatı”	2-3
“Âsâr-ı Vâride; Reşk-âver-i İyd Her Zamanım (Hattat Vahdet Efendi Hafîdi Suud Safvetî)”	3
“Mütenevvia”	3
“Şuûnât-ı Edebiyye ve Fenniyye; Tiyatro Müelliflerinin Kazancı, Garib Bir Arzihâl”	4
“Seyahat”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 5, 5 Rebiülevvel 1315/ 1 Temmuz 1315/ 13 Temmuz 1899

“İcmâl-i Edebî”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	2
“Tarih-i Edebiyat-ı Milele Bir Nazar”	2-3
“Güldeste-i Eşâr; Şiir (İbnü'l Celâl), Mekteb (Safâ Bey)”	3
“Âsâr-ı Vâride; Cânâna Hitab”	3
“Mütenevvia; Garib Bir Tiyatro İlânı, Yeni Hastalıklar”	4
“Şuûnât-ı Edebiyye”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

¹¹ Dergide, yazarın isminin sadece baş harfleri verilmiştir.

¹² Arap alfabesinde birden fazla harfle ifade edilen a, e, t, s, h, d, z, k gibi harflerle yazılmış yazar adlarının yazımında karışıklık olmaması için harfin okunuşu esas alınmıştır.

N: 6, 12 Rebiülevvel 1317/ 8 Temmuz 1315/ 20 Temmuz 1899

“İcmâl-i Edebî”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1-2
“Tarih-i Edebiyat-ı Milele Bir Nazar”	2-3
“Güldeste-i Eşâr; Şiir (Sadi)”	3
“Âsâr-ı Vâride; O Bî-vefâya (Suud Safvetî), Karındaşım (Suud Safvetî), Aşk-ı Müşterek (Burhâneddin), Bir Tıfl-ı Hasret”	3
“Seyahat”	3
“Mütenevvia; Umum Şimendiferlere Müteallik Mühim Bir İstatistik, Fillerde Efkâr-ı Askeriyye, Hediye-i Kıymettar, Bir Baloncunun Metâneti, Telsiz Telefon”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 7, 19 Rebiülevvel 1317/ 15 Temmuz 1315/ 26 Temmuz 1899

“İcmâl-i Edebî”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1-2
“Tarih-i Edebiyat-ı Milele Bir Nazar”	2
“Güldeste-i Eşâr; Bağ-ı Alemde (İbnü'l Celâl), Kitaba (Cemal)”	3
“Seyahat”	3
“Mütenevvia; 1900 Sergisinin Garâibi, Bir Filin Kıskaçlığı, Ander'e Ne Oldu?”	3
“Şuûnât-ı Edebiyye”	4
“Mütâyebât; Ağız Alışmış”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 8, 26 Rebiülevvel 1317/ 22 Temmuz 1315/ 3 Ağustos 1899

“İcmâl-i Edebî”	1
“Esvât-ı Bülbül Parçalarından; Gazel (İbnü'l-Celâl)”	2
“Defter-i Hâtırâtımdan”	2
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	2-3
“Tarih-i Edebiyat-ı Milele Bir Nazar”	3
“Âsâr-ı Vâride; Beykoz Çayırı (Suud Safvetî), Lerziş-i Garam (Y. Nidâi)”	3
“Küçük Hikâye”	3-4

N: 9, 4 Rebiülevvel 1317/ 29 Temmuz 1315/ 10 Ağustos 1899

“İcmâl-i Edebî”.....	1-2
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”.....	2
“Tarih-i Edebiyat-ı Milele Bir Nazar”.....	2-3
“Seyahat”.....	3
“Mütenevvia; En Süratli Vapur, Balon Seyahati, Yeni Bir Pusula”.....	4
“Âsâr-ı Vâride; Gazel (Bosnalı Fazlı), Kıta (Kef. Hemrî), Mütever- rime (M. Kef)”.....	4
“İhtâr-ı Mahsûs”.....	4

N: 10, 11 Rebiülahir 1317/ 5 Ağustos 1315/ 17 Ağustos 1896

“İcmâl-i Edebî”.....	1-3
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”.....	3
“Mütenevvia; Bir Muhterimin Tabutu, Paris’te Gazetecilik Mektebi, İki Bin Senelik Bir Tohumun Neşv ü Nemâ Bulması, Yeni Bir Heyet-i Keşfiyye, Berlin’de Bir Heykel, Posta Pulları İstatistiği, Açık Muhâbere Varakası Kongresi”.....	4
“Tabîiyyât”.....	4
“Seyahat”.....	4
“İhtâr-ı Mahsûs”.....	4

N: 11, 18 Rebiülahir 1317/ 12 Ağustos 1315/ 24 Ağustos 1899

“Defter-i Hâtrâtımdan Bir Hasbihâl-i Âşıkâne”.....	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”.....	1-3
“Âsâr-ı Vâride; Beykoz Sahrâsında (Garib Harâbâtî), Temenni-i Mütekâsif (Galata Y. Nidâi), Varaka (Muzaffer Mihri)”.....	3-4
“Mütenevvia; Paris’te Metropolitin Şimendüferi, Kulak Kongresi, En Yüksek Şimendüfer Hattı”.....	4
“Tabîiyyât”.....	4

N: 12, 25 Rebiülahir 1317/ 19 Ağustos 1315/ 30 Ağustos 1899

“Rûz-ı Cülûs-ı Meyâmin-me’yûs-ı Hazret-i Hilâfetpenâhî”.....	1
İbnü’l Celâl “Şiir”.....	2

“Âsâr-ı Vâride; Aferin Asker, Levha-ı Tulû’ (Büyükada: Yanyalı Rıza)”	2
“Makâle-i Mahsûsa”	2-3
“Seyahat”	3
“Mütenevvia; En Büyük Şimendüfer Hattı, Cesur Bir Gemici, 3500 Metre İrtifâ’da Bir Heykel, Andre’den Yine Malumat Yok, Amerikalılara Mahsus Bir Teşebbüs-i Acîb, Yeni Bir Cins-i İnsan”	3-4
“Şuûnât-ı Edebiyye”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 13, 2 Cemâziyelevvel 1317/ 26 Ağustos 1315/ 7 Eylül 1899

“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1
Beşir Bey, “Makâle-i Mahsûsa, Tezeyyün”	2-3
“Bebek Âlemi”	2-3
“Âsâr-ı Vâride; Makberede, Neşve-i Seyyâl (Galata Y. Nidâi)”	3
“Seyahat”	3
“Mütenevvia; Amerikalı Bir Ârifin Keşfi, Kutb-ı Şimâlîden Avdet Eden Bir İngiliz Seyyahı, Talak İstatistiği, Felekiyyât”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 14, 9 Cemâziyelevvel 1317/ 2 Eylül 1315/ 14 Eylül 1899

“Âsâr-ı Edebiyye; Fransız Edebiyatı Numûnelerinden <i>Son Bahar</i> (Lamartin)”	1
Alfons Dode, “Küçük Hikâye; <i>Müebbed Yalancı</i> ”	1-3
“Âsâr-ı Vâride; Yanya Adasında”	3
M. Âsaf, “Nevehât-ı Hicran”	3
M. Âsaf, Küçük Müezzin”	4
“Mütenevvia; En Büyük Bayrak”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 15, 16 Cemâziyelevvel 1317/ 9 Eylül 1315/ 21 Eylül 1899

“Âsâr-ı Edebiyye, Lamartin’den <i>Mülâhaza</i> ”	1
--	---

“Mukayese-i Eşâr; Bâkî'nin Sıfat-ı Bahar Şiiri ile İsmail Safâ'nın Neşve-i Bahar Şiirlerinin Mukayesesi”	1-2
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	2
“Edebiyat-ı Milele Bir Nazar, Lâtin Edebiyatı”	2-3
“Âsâr-ı Vâride; Kıta (Kâzım Hilmi), Gazel, Şarkı, Aşk-ı Mütemâdî (Y. Nidâî)”	3
“Şuûnât-ı Edebiyye ve Fenniyye”	3-4
“Mütenevvia; En Mükemmel Kronometre Saat, Tahtu'lbaahr Büyükle Bir Telgraf Hattı, Yeni Bir Balon Seyahati”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 16, 23 Cemâziyelevvel 1317/ 16 Eylül 1315/ 28 Eylül 1899

“Âsâr-ı Edebiyye, Teofil Gotye, <i>Menba</i> ”	1
“Mensiyât”	1
“Edebiyat-ı Milele Bir Nazar”	1-2
“Âsâr-ı Vâride; Üsküdar M. İzzet, “Şiir mi?”	2
“Küçük Hikâye; Güllerin İntikamıdır”	2-3
“Mütenevvia; Yangın Tulumbasının Sene-i Devriyyesi, Paris'te Balon Seyahati”	3-4
“Gönül Kocamaz İmiş”	4
“Felekiyyât”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 17, 30 Cemâziyelevvel 1317/ 23 Eylül 1315/ 5 Teşrinievvel 1899

“Âsâr-ı Edebiyye, Arman Silvestri, <i>Nilüfer</i> ”	1
“Edebiyat-ı Milele Bir Nazar; Lâtin Edebiyatı”	1-2
“Âsâr-ı Vâride; Beykoz Garib Harâbâtî, “Levha-ı Matem-Cemile”	2
Midhat Bahârî, “Terâne-i Ruhum”	2
Abdullah “Şecere-i Tabiat”	2-3
“Şuunât-ı Edebiyye ve Fenniyye”	3-4
“Mütenevvia; Buz Üzerinde Bir Orman, Bazı Hayvanların Etleri, Amerika'da İzdivaç Vapuru, Seyahat-i Hevâiyye, İngiltere'de Hâfıza-ı Kütübler	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 18, 7 Cemâziyelâhir 1317/ 30 Eylül 1315/ 12 Teşrinievvel 1899

“Âsâr-ı Edebiyye, Şarl Bodler, <i>İtilâ</i> ”	1
“Mukayese-i Eşâr”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1
“Âsâr-ı Vâride; Âteş-i Aşk (Cemal), Gazel (Mehmed Hâlid), Sevdim Seni (Mahmud Bedî), İster misin? (Mahmud Bedî), Sevdiğime (Yusuf Cevad) Âsâr-ı Mensure (Mehmed Muhlis)”	1-2
Ahmed Fuad, “Nevehât-ı Hicran”	3
“Mütenevvia; Coğrafya Kongresi, Nanse'nin Andre Hakkındaki Mütâlaası, Amerika ve Avrupa Arasında”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 19, 21 Cemâziyelâhir 1317/ 14 Teşrinievvel/ 26 Teşrinievvel 1899

“Âsâr-ı Edebiyye, Corc Bruno, <i>Bulutlar</i> ”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1
“Âsâr-ı Vâride; Aç Sevdiğim Nikâbını (Cemal), Mahrumiyet-i Hüsn-i An (Y. Nidâi), İnfîâl (Filibelizâde Mehmed Nizâmi), Tefekkür (Ahmed Hamdi), O Ellere (Mehmed Muhlis), Hiçi-i Emel (Süleyman Fâik), Aşk (Celâl), Kıtâ (Leskovikli Ayn. Nuri) 1-3	
“Mütenevvia; Sürat Daima Sürat, Telsiz Telefon, Almanya'da Kitab Mütâlâası, Ticaret ve Sanayi Kongresi, Berlin'de Fransız Sanatkârının Resim Sergisi, Büyük Bir Balon Seyyahı, 325000 Franklık Bir Yüksük”	4
“Şundan Bundan”	4

N: 20, 28 Cemâziyelâhir 1317/ 21 Teşrinievvel 1315/ 2
Teşrinisâni 1899

“Musâhabe; Âsâr-ı Edebiyyece Bir Noksanımız”	1
“Hikmet-i Hayvânât”	1-2
“Âsâr-ı Vâride; Gurub (Ahmed Hamdi), Hilâl-i Sihar (Garib Harâbâtî), Hâtîrât-ı Maziden Bir Levha (Rıfat Bin Ârif), Cânânıma, Sâile Kızcağız (Abdullah)	2
Ahmed Fâik, “Av Tezkiresi (Fransızca'dan)”	2-3
“Mütenevvia; En Süratli Yapılan Libas, Posta Yolu Makineleri, İttihad Postası, Kadınlar Oteli, Sarhoş Kelebekler”	3-4

“Şundan Bundan”	4
“Tabîyyât”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

*N: 21, 28 Cemâziyelâhir 1317/ 21 Teşrinievvel 1315/ 2
Teşrinisâni 1899*

“Musâhabe; [20. nüshamıza müracaat]”	1
“Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti”	1-2
“Fenniyye; Vanadiyum”	2
“Şiir; Âsâr-ı Vâride, Üşüyor musun?(Mehmed Muhlis), Sâire-i İlhamım(İsak Ferera), İmtihandan Sonra (ELİF Niyazi), Şâm-ı Hazin (Sürûdî)”	2-3
“Mütenevvia; 4810 Metre İrtifâda Otel, Lokanta Tesisi, Bir Papağanın Fezahati.....	3-4
“Şuûnât-ı Edebiyye ve Fenniyye”	4
“Şundan Bundan; Rahat Uyumanın Çaresi, Amerikalıların Garâbeti, Hayvânât-ı Muhterisenin Ateşten Korkusu”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 22, 6 Receb 1317/ 28 Teşrinievvel 1315/ 9 Teşrinisâni 1899

“Musâhabe; [21. nüshamıza müracaat]”	1
“Şiir; Âsâr-ı Vâride, Bî-vefâlar (Mehmed Muhlis), Yâd-ı Gamgîn (Hâlid Fevki)”	2-3
“Seyahat Garâibi”	3
“Mütenevvia; 1900 Sergisi Almanya Şûbesi, Andre'den Başka Bir Haber, Vebaya Karşı Başka Bir İlaç, Bir Yanlış Zehâbın Tashîhi, Saat ve Kronometre Müsâbakası, Kör Sağır ve Dilsiz Bir Kızın İmtihanda Birinci Çıkması, Yeni Bir Makine, Tıbbât Sergisi, Kolsuz Gazete Muharriri”	3-4
“Şundan Bundan; Açık Muhâbere Varakaları, Meşrûbat ve Me’kûlâtımızın Derece-i Harâreti, Çocuk Yetiştirmek İsteyen Zevce ve Zevce Ne Yaşta Bulunmalıdır?”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 23, 13 Receb 1317/ 4 Teşrinisâni 1315/ 19 Teşrinisâni 1899

“Âsâr-ı Edebiyye; Enderun Tarihine Dâir Bir Takrîz (Mecmua-ı Ebuzziyâ'nın 87 Numaralı Nüshasından Muktebestir)”	1
“Musâhabe (22. Nüshamıza Mürâcaat)”	1-2
“Âsâr-ı İslâmiyye'den; Mukaddime (Kemâlettin Harpûtî), Kasîde-i Ferîde-i Mevlânâ Câmi”	2-3
“Fenniye”	
“Kutb-ı Cenûbî Seyahatinden Avdet”	3-4
“Şiir; Âsâr-ı Vâride, Neşîde-i Gam(Y. İzzet), Nesîs, Hayat-ı Muztarib (Filibelizâde Mehmed Nizâmî)”	4
“Şundan Bundan”	4

N: 24, 20 Receb 1317/ 11 Teşrinisâni 1315/ 23 Teşrinisâni 1899

“Âsâr-ı Edebiyye; Sükût ve Şebi-i Meşâcir (Sully Pürudom)”	1
“Musâhabe”	1
“Âsâr-ı İslâmiyye'den; Kasîde-i Ferîde-i Mevlânâ Câmi”	1-2
“Şiir-Âsâr-ı Vâride; Yalnız Seninle(Mahmud Bedî), Şarkı, Bir Refîkin Defter-i İhtisâsâtından (M. Âsaf), Zâde-i Hayal (Gâlib Mihri)”	2-3
“Seyahat Garâibi”	3
“Mütenevvia; Körlük Denilen Şeyin Hitâmı, Elmas Fiyatı, Sanayi-i Harbiyye, Bahr-ı Sefidin Balon İle Mürûru, Tîr-endâzlığın İhyâsı”	3-4
“Şundan Bundan”	4

N: 25, 27 Receb 1317/ 18 Teşrinisâni 1315/ 30 Teşrinisâni 1899

“Musâhabe”	1
“Âsâr-ı İslâmiyye'den; Kasîde-i Ferîde-i Mevlânâ Câmi”	1-2
“Şiir-Âsâr-ı Vâride; Kebûter-i Garâmıma, Mahsûl-ı Nevmîdi (İsak Ferera), Eyyâm-ı Mâtemden Bir Gün (İsmail Safâ), Levha-i Mâtem(Garib Harâbâti), Şarkı (M. Ziyâeddin)”	2-3
“Fenniye; Nikom Ziyâsı”	3
“Mütenevvia; Avrupa'da Şâyân-ı Takdir Hareket, Kale Müsâbakası, Ottan Samandan Kaldırım”	4

- “Seyahat Garâibi; Dünyanın En Küçük Hükûmeti, Kükürt Adası,
Hava İçinde İstenilen Cihete Sevk Edilen Bir Balon” 4
“İhtâr-ı Mahsûs” 4

N: 26, 4 Şâbânu’lmuazzam 1317/ 25 Teşrinisâni 1315/ 7 Kanunuevvel 1899

- “Âsâr-ı Edebiyye; Bir Çocuğun Yadigârı” 1
“Âsâr-ı İslâmiyyeden; Kaside-i Feride-i Mevlânâ Câmî (25. Nüshamıza Müracaat)” 2
“Şiir, Âsâr-ı Vâride; Hep Sen (Mehmed Muhlis), Enîn-i Hasret (ELİF Niyazi), Hasbihâl-i Yetîmâne (Filibelizâde Mehmed Nizâmi)” 2-3
“Seyahat Garâibi; Garâib-i Âdât Yeni Doğan Çocuklara Edilen, Afrika-yı Cenûbîde Elmas Hırsızlığı” 3-4
“Mütenevvia; Nâdir Görülür Bir Hâl, Salnâmelerin Dörtüyzüncü Sene-i Devriyye-i Te’sisi, Gazetecilik Mektebi” 4
“Şundan Bundan” 4
“İhtâr-ı Mahsûs” 4
“Pul Mecmuası (Reklâm)” 4

N: 27, 11 Şâbânu’lmuazzam 1317/ 2 Kanunuevvel 1315/ 14 Kanunuevvel 1899

- “Türk Akvâmı ve Türk Medeniyeti” 1-2
“Şiir, Âsâr-ı Vâride; Münâcât (Ayntab’dan Nevres Niyazi)..... 2
“Makâle-i Edebiyye; Tekrîre Dair (Elif Sükûti)” 2-3
“İstatistik Malumatı Kıymetdâr Mâdeniyyât Hakkında Bazı Malumat” 3
“Seyahat Garâibi” 3
“Mütenevvia;1900 Sergisinde Çin Şubesi, Balonculukta Terakkî, Binbaşı Marşa’nın Mükâfâtı, Rüya Hakkında Bazı Tedkîkât, Bir Müsveddenin Kıymeti, Berlin Dârülfünûnu, Bir Dârülfünûna Büyük Bir Hibe” 4
“Şundan Bundan; Takvîm-i Daimî” 4

N: 28, 18 Şâbânu'lmuazzam 1317/ 9 Kanunuevvel 1315/ 21 Kanunuevvel 1899

“Padişahım Çok Yaşa”	1
“Musâhabe; Şi'r-i Avam”	2
“Şiir, Îkâ-Yı Nîk-Nâm (Siroz'dan Sadi)”	2
“Âsâr-ı Vâride; Mecbûrî Bir Söz (İlyas Sükûtî)”	3
“Sergüzeşt-i Hayattan (Mehmed Muhlis)”	3-4
“Seyahat Garâibi; Londra'da Fukarâ Oteli, En Ziyade Şimalde Vâkı Bir Karye, Kelebek Çiftliği, Bir Muhteri-i Bahtiyar”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4

N: 29, 25 Şâbânu'lmuazzam 1317/ 16 Kanunuevvel 1315/ 28 Kanunuevvel 1899

“Musâhabe; Poeti Fabülist”	1
“Tenkid Merakı”	1-2
“Şiir-Meserret-i Tıflâne (İbnüllâmi Mahmud Ekrem)”	2
“Son Sınıf Lisânından”	2
“Âsâr-ı Vâride; Zâde-i Hayal Başka- Bir İsim (Gâlib Mihri)”	3
“Seyahat Garâibi; Londra'da Fukarâ Otelleri, 1900 Sergisi Acâibi, Bir Hayvan-ı Sâdıkın Heykeli, Bir Bahs-i Garîb, Uzun Boylu Adamlar, Japonya'da İdam Cezası”	3-4
“Mütenevvia; Buzlar İçinde Elli Sene, Elektrik Basdırması, Bereket-i Tenâsül, Sürat-i îsâl Bu Kadar Olur, Meşhur Bir Hikâyegü”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4
“Pul Mecmuası (Reklâm)”	4

N: 30, 3 Ramazanu'lmübârek 1317/ 23 Kanunuevvel 1315/ 4 Kanunusânî 1899

“Almanya İmparatoru Hazretlerinin Seyahatnâmeleri”	1
“Şiir; Sen Nesin? (M. Bedîî), Gazel, Bakalım Neleri Andırıyorsun, Kıta, Telehhüf (Ahmed Avni)”	1-2
“Âsâr-ı Vâride; Bir Levha (Mehmed Muhlis)”	2-3
“Nevehât-ı Hicran (M. Âsaf)”	3

“Fransızca’dan; Fenniye-Fillerde İfade-i Meram (M. Rıdvan)”	3-4
“Şuûnât-ı Edebiyye ve Fenniyye; Şiir Müzesi, Molyer’in Heykeli, 1900 Sergisinin Büyük Teleskobu, Akademiler Heyet-i Müttefikası”	4
“Seyahat Garâibi; Elektrik Hırsızlarının Cezası, Niyork Şehrinin Nüfusu, Garib Bir Gazetenin Garib Sâhib-i İmtiyâzı”	4
“Mütenevvia; Haşet Salnâmesi”	4
“Şundan Bundan”	4

*N: 31, 10 Ramazanu’lmübârek 1317/ 30 Kanunuevvel 1315/ 11
Kanunusânî 1899*

“Musâhabe; Bir Mecelle-i Cemîle Tarih-i Edebiyat-ı Osmâniye”	1
“Sahâif-i Şuarâ-yı Sâlîfe; Rûhî-i Bağdâdî (Mehmed Muhlis)”	1-2
“Âsâr-ı Vâride; Levha-i Mâtem-Cemîle (Garib Harâbâtî)”	2-3
“Şiir; Fecirde (Ahmed Avni)”	3
“Seyahat Garâibi; Gondolsuz Venedik, Çin’de Yılbaşı Merasimi; Marsilya’da Ticaret Dârülfünûnu”	3

*N: 32, 17 Ramazanu’lmübârek 1317/ 6 Kanunusânî 1315/ 18
Kanunusânî 1900*

“Musâhabe”	1
“Şiir; Mersiye, Bir Resmin Arkasına, Nazım (Aydın. Vecdi)”	2
“Edebiyat-ı Garbiyye ve Farsiyye Numûneleri”	2-3
“Şiir; Hatıralarım (Yanyalı Adem Rıza)”	3
“Gel (M. Servet)”	3
“Mütenevvia; Garib Bir Müfreze-i Askeriyye, Büyük Bir Transat- lantik Vapuru, Rusya’da Bir Roman Muharririnin Vefatı, Kutb-ı Cenûbî’ye Gidecek Alman Heyet-i Seferiyyesi, Metre İle Köpek Vergisi, Sulb Hâlinde İspirto, Nev-usul Bir Vapur, Avusturya Ticaret Mektepleri, En Büyük Omlet”	3-4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4
“Pul Mecmuası (Reklâm)”	4

*N: 33, 24 Ramazanu'l-mübârek 1317/ 13 Kanunusânî 1315/ 25
Kanunusânî 1900*

“İhtâr-ı Mahsûs”	1
“Her Aileye Bir Ev”	1
“Fâik Reşad’ın Mektubu”	1-2
“Nesir; Mezârîstanda (Mehmed Muhlis)”	2-3
“Şiir; Sahâif-i Hayâtımdan (Nâzım Nazmi), Hasbihâl-i Yetîmâne (Mehmed Nizâmî)”	3
“Seyahat Garâibi”	3-4
“Mütenevvia; Deniz Üzerinde Güğercin Muhârebesi, Kont Tolstoy’un Hastalığı, Almanya’da Mühendislere Doktor Ünvanı Verilmesi, Kutb-ı Cenûbî Seyahatleri, İngiltere’de Kağıt Katarı, Ayağıyla Yazı Yazan Bir Mahkeme Kâtibi”	4
“İhtâr”	4
“Pul Mecmuası (Reklâm)”	4

N: 34, 8 Şevval 1317/ 27 Kânunusânî 1315/ 8 Şubat 1900

“Musâhabe; Terakkiyât-ı İlmiyye ve Fenniyyenin En Büyük Sâiki”	1
“Fenniyye; Sarhoşluğun Tedavisi ve Ekizin Muâlecesi”	1-2
“Sahâif-i Şuarâ-yı Sâlîfe; Vâsıf-ı Enderûnî (Mehmed Muhlis)”	2-3
“Zâde-i Hayal; Tiyatroda (İlyas Sükûtî)”	3-4
“Mütenevvia; Avrupa’da Kuş ve Kelebek Koleksiyonları, Posta Pulu Tevzîine Mahsus Makineler”	4
“Şundan Bundan; Küre-i Şemsin Madeniyâtı, Almanya’da Servet-i Umûmiye, Fillerin Sokak Süpürmesi, İzdivaç Sigortası”	4

N: 35, 15 Şevval 1317/ 3 Şubat 1315/ 15 Şubat 1900

“Musâhabe; Mefâhir-i Şuarâ”	1-2
“Şiir; Ona, Mezarlık (Mehmed Nizâmî)”	2
“Onbeş Yaşında Bir Gazetecinin Sergüzeşti”	2-3
“Mütenevvia; Mara Orama, İtalya’da Garib Bir Gazetecinin Vefatı, Yılanlar İle Def-i Davaya Tesaddî, Telsiz Telefon, İstenograf Makinesi, Kont Pele’nin Balonu”	3
“Şundan Bundan; Hizmet-i Matbuatta Bulunanlara Mahsus Bir Dârülaceze, Rusya Akademiasının Yeniden Tesisi, Kaşif Andre’nin	

Taharrîsi, Kolsuz Bir Ressamın Vefatı, Harita-ı Umûmiyye-i Küre-i Semâ, Fonografin Şehâdeti, Siyah Renkli Kar, Mesârif ve Müddet-i Seyahatin Azalması”	4
“İhtâr-ı Mahsûs”	4
“Katalog (Reklâm)”	4

N: 36, 22 Şevval 1317/ 10 Şubat 1315/ 22 Şubat 1900

“İhtâr-ı Mahsûs”	1
“Tavsîfât-ı Hikemiyyeden (Mehmed Nüreddin)”	1-2
“Şiir; Münâcât”	2
“Nesir; Me’yûs”	2
“Onbeş Yaşında Bir Gazetecinin Sergüzeşti”	2-3
“Havâdis-i Fenniyye ve Edebiyye; 1900 Sergisinde Balon Müsâbakası, Gözlükçülük Eden Bir Makine”	3-4
“Mütenevvia; Dumansız Lokomotifler, Gayet Pahâlî Bir Gazete, Piyer Loti’nin Hindistan Seyahati”	4
“Tabîiyât”	4
“Şundan Bundan”	4
“Muhâberât-ı Aleniyye”	4

N: 37, 29 Şevval 1317/ 17 Şubat 1315/ 29 Şubat 1900

“Musâhabe; Sene-i Şemsiyye Hesabıyla Saltanat-ı Osmâniyye’nin Altıyüzüncü Senesi”	1
“Sahâif-i Şuarâ-yı Sâlîfe; Nazîm (Mehmed Muhlis)”	1-2
“Şiir; Hiç-i Sevdâ (Mehmed Emin), Gurûbda (Sürûdî), Mahsûl-ı Nevmidî (İsak Ferera), Nağme-i Nagamât (Mehmed Nizâmi), Gülşenin Derdi (Nâzım Nazmi)	3
“Onbeş Yaşında Bir Gazetecinin Sergüzeşti”	3-4
“Mütenevvia; Bir Tırnak Ne Kadar Büyüyebilir?, Bir Gecelik Uykunun Kıymeti, Alp Dağları Seyyahlarının Kongresi, Dumanın Kıymeti”	4
“Tabîiyât”	4

N: 38, 6 Zilkâde 1317/ 24 Şubat 1315/ 7 Mart 1900

“Musâhabe; Elvâh-ı Tarihiyye”	1
-------------------------------------	---

“Sahâif-i Şuarâ-yı Sâlîfe; Nazîm (Mehmed Muhlis)”	1-2
“Nesir; Giryê-riz-i Teessür Bir Mâsûme (M. Servet)”	2
“O Hikâyeler (Nâzım Nazmi)”	3
“Onbeş Yaşında Bir Gazetecinin Sergüzeşti”	3-4
“Havâdis-i Fenniyye ve Edebiyye”	4
“Mütenevvia; Büyük Bir Satranç Oyunu, Kamçı İle Düello, Öte Beri, Hastalıkların Mevâsîmi, Dimağ-ı Beşerin Hüceyrâtı”	4

N: 39, 13 Zilkâde 1317/ 2 Mart 1315/ 14 Mart 1900

“Musâhabe; Avrupalıların Şâyân-ı Takdîr Bir Meziyeti”	1
“Sahâif-i Şuarâ-yı Sâlîfe; Nazîm (Mehmed Muhlis)”	1-2
“Şiir; Me’yûs-ı Emel (Ahmed Münîr), Bâzîçe-i Efkâr”	2
“Nesir; Menekşe (Ömer Aziz), Şîr-i Muhayyel (Süleyman Fâik)”	2
“Hayâl-i Giryân (Mehmed Selahaddin)”	2-3
“Mevsime Münâsib Bir Fenniyye”	3-4
“Mütenevvia; Kağıttan Mendiller, Örümcek İpliği, Havâdis-i Fenniyye ve Edebiyye, Ucuz Satılan Gazeteler”	4
“Seyahat Garâibi; Acîb Bir Vasiyetnâme, Tuhaf Bir Cenaze Alayı”	4
“Şundan Bundan”	4

N: 45, 15 Muharremü'l-haram 1318/ 27 Mart 1316/ 10 Mayıs 1900

Necmeddin Ârif “1900 Sergisinde Devr-i Âlem”	1-3
“Şiir (Muallim Feyzi), Galeyan-ı Aşk (Cevad Refî), Feryad (Ahmed Cemil), Şarkı (Kâtibzâde Nazîf), Kıta, Şiirlerimden (Mustafa Kemal), Teellüm-i Âşıkâne (Yusuf İzzet)”	3-4
“Mütenevvia; Bir Mukayese, Asr-ı Cedîdin Yeni Katırı, Serginin Büyük Dolabı,	4
“Tabiiyyât”	4

N: 55, 13 Rebûlâhir 1318/ 27 Temmuz 1316/ 9 Ağustos 1900

“Musâhabe; İmlâ Meselesi”	1
“Fenniyye (Ahmed Midhat)”	1-2
“Şiir; Gügercin (Mustafa Kemal)”	2
“Nevehât-ı Hicrân (Nâhid Âsaf)”	2

“Mütenevvia; Kutb-1 Şimâlî Seyyahları, Saatte Yüz Yirmi Kilo- metre Mesafe Katediş, İsveç’te Telefon”	3-4
“Seyahat Garâibi; Çinlilerin Garâibi, Emsâli Görülmemiş Bir Fis- tan”	4
“Tabîyyât”	4
“Şundan Bundan; Ressamla Müşteri Arasında, Bir Nekre-gû”	4
“Muhâberât-1 Aleniyye”	4

N: 56, 6 Cemâziyelevvel 1318/ 19Ağustos 1316/ 1 Eylül 1900

“Padişahım Çok Yaşa”	1-2
“Musâhabe; Encümen-i Dâniş-i Beynelmilel-i Külliyyât-1 Ulûm u Fünûn-1 İslâmiyye”	2
“Hayâtü’lhayvân; Arslan İle Boğa Mübârezesi (Ahmed Midhat)”	3
“Şiir; Mağbût-1 Emel (Mimarzâde Mehmed Ali), Bir Güzel Sesliye, Nâle-i Tahassür (Mustafa Kemal), Şarkı (İzmirlî Ahmed Cemil)”	3-4
“Küçük Hikâye; Karadeniz Sahilinde Bir Cevlân”	4
“Muhâberât-1 Aleniyye”	4

“FEATURES OF THE JOURNAL OF MECMUA-İ EDEBİYYE”

Abstract

This study analyses the journal “Mecmua-i Edebiyye”. It contains information on the journal’s first date, physical features, and the work done before on this journal. It also gives the list of articles and short introductions on each articles. Poems are classified and exemplified. This journal also contains poems translated from the French literature, therefore this study also examines them. Last but not least it provides an index.

Keywords

“Mecmua-i Edebiyye”, translation from French literature.

